



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησεως 60/2016

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Δ')**

Συνεδρίαση της 16^{ης} Μαρτίου 2015

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Στέφανος Δέτσης, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλια, Ευστράτιος Συνοίκης, Παναγιώτης Παππάς.

Εισηγήτρια: Ξανθή Μπασάκου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ.πρωτ. 2252.2.23/01/27-7-2015 έγγραφο της Διεύθυνσης Θαλασσιών Συγκοινωνιών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (πρώην Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ: Δυνατότητα εκ του νόμου επιβολής κομίστρου για τη μεταφορά ζώων συντροφιάς από ναυτιλιακή εταιρεία δραστηριοποιούμενη στην εξυπηρέτηση της δρομολογιακής γραμμής ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ - ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ και επιστροφή, με Ε/Γ-Ο/Γ πλοία, τόσο στην περίπτωση που εκτελεί επιδοτούμενα όσο και στην περίπτωση που εκτελεί ελεύθερα δρομολόγια, δυνάμει της υπ' αριθμ. 3328.1.8.17/01/11/09-08-2011 πολυετούς σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, η ισχύς της οποίας λήγει την 31/10/2019.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως εξής:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στο έγγραφο του ερωτήματος αναφέρονται τα εξής:

1. «ΘΕΜΑ: Υποβολή ερωτήματος αναφορικά με τη δυνατότητα ή μη επιβολής κομίστρου για τη μεταφορά ζώων συντροφιάς με Ε/Γ-Ο/Γ πλοία

Σχετ.: α) Οι διατάξεις του ν.2932/2001 (Α' 145), όπως ισχύουν

β) Η υπ' αριθμ.3323.1/01/05/26-05-2005 απόφαση Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (Β' 718)

γ) Η υπ' αριθμ.3323.1/02β8/ 21-03-2008 απόφαση Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (Β' 530)

δ) Η υπ' αριθμ.3323.1/04/14/31-10-2014 Εγκύκλιος «Καθορισμός συνδέσεων λιμένων για τις οποίες πληρούνται οι προϋποθέσεις της υπ' αριθμ.3323.1/02/08/21-03-2008 απόφασης (Β' 530)» (ΑΔΑ:7ΞΠΒΟΠ-224)

ε) Η υπ' αριθμ.3323.1/01/38/19-03-2008 απόφαση Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (Β' 509)

στ) Η υπ' αριθμ.3323.1/02/15/03-04-2015 απόφαση Υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου (Β' 730)

ζ) Το υπ' αριθμ.511.25-3/2015/Α.Σ.2729/20-05-2015 έγγραφο Κ/Λ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ Ι. Δυνάμει των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου δεύτερου, του Μέρους Πρώτου, του (α) σχετικού νόμου, εκδόθησαν διαδοχικά αποφάσεις με τις οποίες καθορίστηκαν, για το σύνολο των δρομολογιακών γραμμών της χώρας, οι ανώτατες επιτρεπόμενες τιμές καθαρών ναύλων οικονομικής ή ενιαίας θέσης επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων πλοίων ακτοπλοΐας, πέραν των οποίων η τιμολόγηση θεωρείται υπερβολική και ενάντια στο δημόσιο συμφέρον (Κρατικό Ναυολόγιο).

2. Ύστερα από συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τη χώρα μας για τη συμμόρφωσή της με το κοινοτικό δίκαιο (Κανονισμός 3577/92), εξετάστηκαν κριτήρια και προϋποθέσεις για την απελευθέρωση των ναύλων επιβατών και οχημάτων.

Στο πλαίσιο αυτό δημοσιεύθηκε η (γ) σχετική απόφαση, η οποία ουσιαστικά έδωσε τη δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, στους πλοιοκτήτες / πλοιοκτήτριες εταιρείες να τιμολογούν ελεύθερα τις παρεχόμενες προς το επιβατικό κοινό υπηρεσίες τους.

Για την τρέχουσα δρομολογιακή περίοδο, ήτοι από 01/11/2015 μέχρι 31/10/2016, οι συνδέσεις οι οποίες πληρούν τα προαναφερόμενα κριτήρια και προϋποθέσεις



απελευθέρωσης, ανακοινώθηκαν με την (δ) όμοια εγκύκλιο, όπου μεταξύ άλλων περιλαμβάνεται και η ακτοπλοϊκή σύνδεση ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ - ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ.

3. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 4 της (γ) σχετικής απόφασης, αυτή δεν εφαρμόζεται στις συνδέσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις απελευθέρωσης καθώς επίσης και στις συνδέσεις που εξυπηρετούνται με σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, είτε έναντι καταβολής μισθώματος, είτε όχι (αποκλειστική εξυπηρέτηση).

Για τις συνδέσεις αυτές εφαρμόζονται οι διατάξεις της (β) σχετικής απόφασης όπως τροποποιήθηκε αρχικώς με την (ε) σχετική και ισχύει σήμερα με την (στ) όμοια.

4. Την 09/08/2011 συνήφθη με την εταιρεία με την επωνυμία ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, η υπ' αριθμ. 3328.1.8.17/01/11/09-08-2011 πολυετής σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας για την εξυπηρέτηση της δρομολογιακής γραμμής ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ - ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ και επιστροφή (επισυναπτόμενο α/α.1). για την εκτέλεση τεσσάρων (04) επιδοτούμενων δρομολογίων και την υποχρέωση εκτέλεσης δύο (02) επιπλέον ελεύθερων δρομολογίων την εβδομάδα καθ' όλη τη διάρκεια της δρομολογιακής περιόδου, εκτός διαστήματος εννέα (09) εβδομάδων, για το οποίο υφίσταται η υποχρέωση εκτέλεσης από την ανάδοχο εταιρεία έξι (06) ελεύθερων δρομολογίων την εβδομάδα, η ισχύς της οποίας λήγει την 31/10/2019.

Βάσει όλων των προαναφερομένων, η εταιρεία με την επωνυμία ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, κατά την εκτέλεση των τεσσάρων (04) επιδοτούμενων δρομολογίων δυνάμει της συναφθείσας συμβάσεως, τιμολογεί τις υπηρεσίες βάσει της ισχύουσας σήμερα (στ) σχετικής αποφάσεως (Κρατικό Ναυολόγιο), ενώ κατά την εκτέλεση των ελεύθερων (άνευ καταβολής μισθώματος), δρομολογίων, δυνάμει της (δ) όμοιας εγκυκλίου.

5. Με το (ζ) σχετικό έγγραφο το Κεντρικό Λιμεναρχείο Αλεξανδρούπολης (επισυναπτόμενο α/α.2) απέστειλε στην Υπηρεσία μας σχετική αίτηση ενδιαφερόμενου πολίτη σύμφωνα με την οποία, μεταξύ άλλων, καταγγέλλεται η νομιμότητα της πρακτικής της εταιρείας με την επωνυμία ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, η οποία όπως προαναφέρθηκε δραστηριοποιείται στη γραμμή ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ -

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ, ως προς το γεγονός της επιβολής κομίστρου κατά τη μεταφορά ζώων συντροφιάς με το Ε/Γ- Ο/Γ πλοίο της.

Σημειώνεται ότι, ο εν λόγω ενδιαφερόμενος πολίτης είχε απευθυνθεί και κατά το παρελθόν προς την αρμόδια Λιμενική Αρχή καταγγέλλοντας την πρακτική της εταιρείας, η αναφορά του οποίου διαβιβάστηκε, μεταξύ άλλων, και στην Υπηρεσία μας με την ΩΠ:100830/07-2014 σηματική αναφορά (επισυναπτόμενο α/α.3).

Η Υπηρεσία μας με το υπ' αριθμ.3324.1.1/11/14/24-07-2014 έγγραφό της ενημέρωσε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, την υπόψη Λιμενική Αρχή, ότι στο ισχύον νομικό πλαίσιο καθορισμού των ναύλων δεν υφίσταται πρόβλεψη επιβολής κομίστρου (εισιτηρίου) κατά την μεταφορά ζώων συντροφιάς (επισυναπτόμενο α/α.4).

7. Κατόπιν όλων των προαναφερομένων, παρακαλούμε όπως έχουμε την γνώμη σας για τη νομιμότητα ή μη επιβολής κομίστρου από τη δραστηριοποιούμενη στη γραμμή ναυτιλιακή εταιρεία για τη μεταφορά ζώων συντροφιάς με Ε/Γ-Ο/Γ πλοία, τόσο στην περίπτωση που εκτελεί επιδοτούμενα, όσο και στην περίπτωση που εκτελεί ελεύθερα δρομολόγια;

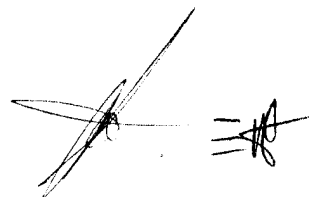
8. Προς πληρέστερη ενημέρωσή σας αναφορικά με το αντικείμενο του θέματος, σας αποστέλλεται επισυναπτόμενα επιπρόσθετα η σχετική απάντηση της δραστηριοποιούμενης στη γραμμή εταιρείας με την επωνυμία ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ προς την αρμόδια Λιμενική Αρχή Αλεξανδρούπολης (επισυναπτόμενο α/α.5) καθώς και η υπ' αριθμ.519.19/Α.Σ.3110/30-07-2014 έγγραφη αρχική απάντηση της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής προς τον ενδιαφερόμενο πολίτη (επισυναπτόμενο α/α.6).»

Ενόψει των ανωτέρω διατυπώθηκε το παρόν ερώτημα.

II. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΡΥΘΜΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΕΝΔΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

2. Η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών στις θαλάσσιες μεταφορές στο εσωτερικό των κρατών-μελών (θαλάσσιες ενδομεταφορές-καμποτάζ) καθιερώθηκε από 1-1-1993, με τον Κανονισμό 3577/1992 του Συμβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 1992 (ΕΕΕΚ αριθμ. L 364/7 της 12-12-92), ο οποίος διέπει τις θαλάσσιες ενδομεταφορές.



Στις διατάξεις του άρθρου 2 του ως άνω Κανονισμού προβλέπεται ότι:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

1)..... 2).... 3) Ως «σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας νοείται μία σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ των αρμόδιων αρχών ενός κράτους μέλους και ενός πλοιοκτήτη της Κοινότητας με σκοπό να παρέχονται στο κοινό επαρκείς υπηρεσίες μεταφορών.....

4) Ως «υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας νοούνται οι υποχρεώσεις τις οποίες οι εν λόγω πλοιοκτήτες της Κοινότητας, αν ελάμβαναν αποκλειστικά υπόψη τα δικά τους εμπορικά συμφέροντα, δεν θα αναλάμβαναν στην ίδια έκταση ή με τους αυτούς όρους »

Στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ.1 και 2 του ίδιου Κανονισμού προβλέπεται ότι :

«1. Οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί να συνάψει συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας ή να επιβάλει υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, ως προϋπόθεση για την παροχή υπηρεσιών ενδομεταφορών, σε ναυτιλιακές εταιρείες που συμμετέχουν σε τακτικές γραμμές από και προς νησιά καθώς και μεταξύ τους.

Κάθε φορά που ένα κράτος μέλος συνάπτει σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας ή επιβάλλει υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας, ενεργεί κατά τρόπον ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις εις βάρος οποιουδήποτε πλοιοκτήτη της Κοινότητας.

2. Τα κράτη μέλη, όταν επιβάλλουν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας, περιορίζονται σε απαιτήσεις που αφορούν τους λιμένες που πρέπει να εξυπηρετούνται, την τακτική εξυπηρέτηση, τη συνέχεια, συχνότητα, ικανότητα παροχής υπηρεσιών, τα επιβαλλόμενα κόμιστρα και την επάνδρωση του σκάφους.

Όλοι οι πλοιοκτήτες της Κοινότητας πρέπει να έχουν πρόσβαση σε οποιοδήποτε τυχόν αντιστάθμισμα για ανάληψη υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας.»

3. Στις διατάξεις του άρθρου δεύτερου (Κρατική εποπτεία και γενικοί όροι), του ν.2932/2001 (ΦΕΚ Α'145) «Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές-σύσταση Γενικής Γραμματείας Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής-Μετατροπή Λιμενικών Ταμείων σε Α.Ε. και άλλες διατάξεις», ως ισχύει, προβλέπονται τα εξής:

« 1. Η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιων ενδομεταφορών τελεί υπό την εποπτεία του κράτους, η οποία ασκείται από τους Υπουργούς Εμπορικής Ναυτιλίας και Αιγαίου.

2.....

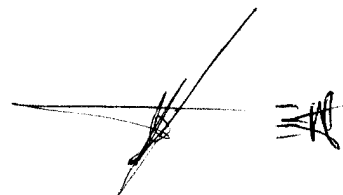
3. Το κράτος, οι οργανισμοί διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων και οι οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, μεριμνούν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη λειτουργία και οργάνωση των λιμένων, καθώς και για την εξασφάλιση υπό συνθήκες ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού της παροχής ασφαλών, σταθερών, αξιόπιστων και ποιοτικών θαλάσσιων υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων, της προστασίας των συμφερόντων του επιβατικού κοινού, της οικονομικής ανάπτυξης των νησιών, της συνοχής του νησιωτικού χώρου και της εδαφικής συνέχειας της χώρας.

4. Οι θαλάσσιες ενδομεταφορές τακτικών γραμμών εκτελούνται από πλοία που δρομολογούνται σε γραμμή ή γραμμές του ενδεικτικού γενικού δικτύου ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών που καλύπτει τους λιμένες όλων των νησιών. Το δίκτυο καθορίζεται μέχρι 31 Οκτωβρίου εκάστου έτους.....5....6. Με απόφαση του Υπουργού, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Σ., μπορεί να επιβάλλονται στους πλοιοκτήτες, που ενδιαφέρονται για τη δρομολόγηση πλοίου σε ορισμένη ή ορισμένες γραμμές, υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις επιβάλλονται για την εξυπηρέτηση λόγων δημόσιου συμφέροντος και περιλαμβάνουν, χωρίς να δημιουργούν διακρίσεις, όρους που αφορούν τους λιμένες, οι οποίοι επιβάλλεται να εξυπηρετούνται, την τακτική εξυπηρέτηση, τη συνέχεια, τη συχνότητα και ικανότητα παροχής μεταφορικών υπηρεσιών, το ναύλο και τη στελέχωση των πλοίων.»

4. Στις μεν διατάξεις του άρθρου τέταρτου, του ίδιου ως άνω νόμου, προβλέπεται η διαδικασία τακτικής δρομολόγησης πλοίου με την υποβολή δήλωσης δρομολόγησης από τον πλοιοκτήτη και η ανακοίνωσή της στον πλοιοκτήτη με τις τυχόν τροποποιήσεις της εκ μέρους του Υπουργού για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Στις δε διατάξεις του άρθρου όγδοου, αν δεν καταστεί δυνατή η τακτική δρομολόγηση πλοίου, προβλέπεται η διαδικασία της αποκλειστικής δρομολόγησης καθώς και η διαδικασία σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, έναντι μισθώματος κατόπιν μειοδοτικού διαγωνισμού.

Ειδικότερα προβλέπονται τα εξής:

« Άρθρο όγδοο Συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας



(όπως η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο πρώτο υποπαρ.ΙΣΤ.2.περ.3 του ν.4254/2014, Α 85).

1. Αν δεν υποβληθούν δηλώσεις για δρομολόγηση πλοίου σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 5 του άρθρου τέταρτου, όπως ισχύει κάθε φορά ή οι δηλώσεις που έχουν υποβληθεί δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών ή δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της συνέχειας και τακτικότητας του δικτύου ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών και της πλήρους εξυπηρέτησης του μεταφορικού έργου, ο Υπουργός μπορεί να συνάψει σύμβαση ή συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας διάρκειας ενός έως πέντε ετών για την αποκλειστική εξυπηρέτηση συγκεκριμένης γραμμής ή γραμμών.

2. Το Υπουργείο, το αργότερο μέχρι την 30ή Απριλίου κάθε έτους, με πρόσκληση που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αναρτάται στην οικεία ιστοσελίδα του Υπουργείου στο Διαδίκτυο και δημοσιεύεται σε περίληψη, που περιλαμβάνει τα ουσιώδη αυτής στοιχεία, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας, καλεί τους πλοιοκτήτες, που οι ίδιοι και τα πλοία τους έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις, να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους, για τη δρομολόγηση πλοίου τους σε συγκεκριμένη γραμμή ή γραμμές, με σύναψη σχετικής σύμβασης.

3. Στην πρόσκληση αναφέρεται η προθεσμία για την εκδήλωση ενδιαφέροντος, η δρομολογιακή γραμμή ή γραμμές, η διαδικασία, το όργανο και τα κριτήρια επιλογής των ενδιαφερομένων, τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του πλοίου ή των πλοίων, τυχόν υποχρεώσεις για παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών μεταφοράς, ο χρόνος διάρκειας της σύμβασης, τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις, οι όροι που εξασφαλίζουν τη διενέργεια τακτικών δρομολογίων και την ασφάλεια μεταφοράς, οι περιπτώσεις μεταβολής των όρων της σύμβασης, η εγγυητική επιστολή, οι λόγοι μερικής ή ολικής κατάπτωσης αυτής, η σταδιακή κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης απόδοση της στον εγγυητή, οι κυρώσεις για τις παραβάσεις των υποχρεώσεων του πλοιοκτήτη και τα αφορώντα το ναύλο.

4... 5. Σε περίπτωση κατά την οποία παρότι τηρήθηκε η διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, δεν έχουν υποβληθεί προτάσεις ή οι προτάσεις που υποβλήθηκαν δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της πρόσκλησης της παραγράφου 3 και δεν έχουν

υποβληθεί δηλώσεις σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου τέταρτου, που να ικανοποιούν τις ανάγκες της δρομολογιακής γραμμής ή γραμμών στις οποίες αφορά η πρόσκληση, προκηρύσσεται, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (Σ.Α.Σ.), μειοδοτικός διαγωνισμός για τη σύναψη σύμβασης ή συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας διάρκειας έως δώδεκα (12) έτη, έναντι μισθώματος.

6. Με την προκήρυξη του διαγωνισμού καλούνται να υποβάλουν προσφορά οι πλοιοκτήτες εκείνοι, που οι ίδιοι και τα πλοία τους έχουν τις προϋποθέσεις οι οποίες ορίζονται στο άρθρο τρίτο. Η προκήρυξη περιλαμβάνει, εκτός από τα στοιχεία της παραγράφου 3, όλα τα ουσιώδη στοιχεία που ορίζουν οι κείμενες διατάξεις για τις προσφορές στους δημόσιους διαγωνισμούς και δημοσιεύεται όπως ορίζεται στην παράγραφο 2. Σε περίπτωση σύναψης σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας δωδεκαετούς διάρκειας, η ηλικία του πλοίου κατά τη λήξη της δωδεκαετίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το εικοστό (20) έτος.

7. Οι όροι της προκήρυξης του διαγωνισμού για τη σύναψη σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, η οποία υπογράφεται μεταξύ του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του πλοιοκτήτη, αποτελούν όρους της σύμβασης, καθορίζουν τον τρόπο σύναψης αυτής, καθώς και το ειδικό νομικό πλαίσιο υλοποίησης της και ρυθμίζουν κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά στην παροχή των υπηρεσιών αυτών.

8. Στον πλοιοκτήτη στον οποίο έγινε η κατακύρωση του διαγωνισμού, αποστέλλεται σχετική ανακοίνωση. Με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 5 παρ. 2 εδάφιο α' του ν. 3886/2010 (Α' 173) η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την ανακοίνωση της κατακύρωσης, περαιτέρω, όμως, τελεί υπό την αίρεση της θετικής περάτωσης του προβλεπόμενου στην παράγραφο 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 (Α' 189) προ συμβατικού ελέγχου νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο ...»

5. Περαιτέρω, δυνάμει των υπ' αριθμ. 3321.1.1/02/25-4-2002 (ΦΕΚ Β' 845) και 3321.1.2.1/02/25.4.2002 (ΦΕΚ Β' 846) αποφάσεων του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, που εκδόθηκαν κατόπιν εξουσιοδότησης δοθείσας από τη διάταξη του άρθρου δεύτερου, παρ.6, του ν.2932/2001, θεσπίστηκε κρατικό ναυολόγιο, με το οποίο καθορίστηκαν οι ανώτατες επιτρεπόμενες τιμές ναύλων επιβατών και οχημάτων, που

μεταφέρονται με τα πλοία της ακτοπλοΐας. Το ναυολόγιο αυτό τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε στη συνέχεια με νεώτερες αποφάσεις, με τις οποίες αναπροσαρμόστηκαν οι ανώτατες επιτρεπόμενες τιμές καθαρών ναύλων οικονομικής ή ενιαίας θέσης επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων πλοίων ακτοπλοΐας κατά σύνδεση και κατά κατηγορία πλοίου, μέχρι την έκδοση της 3323.1/02/08/21-3-2008 (ΦΕΚ Β' 530) απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, με τις διατάξεις της οποίας (άρθρο μόνο αριθ.1), απελευθερώθηκε η τιμολόγηση σε όλες τις θέσεις επιβατών και σε όλες τις κατηγορίες οχημάτων, εφόσον πληρούνται μία τουλάχιστον από τις παρακάτω προϋποθέσεις: α) Η σύνδεση εξυπηρετείται, από πλοία που ανήκουν σε δυο τουλάχιστον ανεξάρτητες εταιρείες και ο αφετήριος λιμένας και ο λιμένας προορισμού, που προσδιορίζουν την σύνδεση, να έχουν έκαστος ετήσιο αριθμό διακινουμένων επιβατών (αποβιβασθέντες και επιβιβασθέντες) άνω των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) βάσει των πρόσφατων διαθέσιμων ετησίων στατιστικών στοιχείων και β) Ο αφετήριος λιμένας και ο λιμένας προορισμού να έχουν έκαστος ετήσιο αριθμό διακινουμένων επιβατών (αποβιβασθέντες και επιβιβασθέντες) άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) βάσει των πρόσφατων διαθέσιμων ετησίων στατιστικών στοιχείων.

Τέλος, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο (αριθμ.4), η απελευθέρωση των τιμών δεν ισχύει για τις συνδέσεις λιμένων που δεν εμπίπτουν σε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις και για τα δρομολόγια έναντι μισθώματος ή αποκλειστικής εξυπηρέτησης με συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο όγδοο του ν.2932/2001. Για τα δρομολόγια αυτά ισχύει η κ.υ.α. με αριθμό 3323.1/01/05/26-5-2005 (ΦΕΚ Β' 718) «Ανώτατες Τιμές ναύλων Οικονομικής ή Ενιαίας θέσης επιβατών, οχημάτων κλπ. Πλοίων Ακτοπλοΐας».

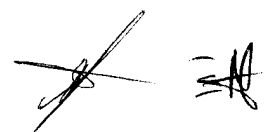
6. Στη μεν διάταξη του άρθρου 5 παρ.1 του Συντάγματος ορίζεται ότι: *«1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη»*, στις δε διατάξεις του άρθρου 25 παρ.1 αυτού ότι: *« 1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται*

να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκηση τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.».

Στις διατάξεις του άρθρου 106 παρ.1 και 2, του Συντάγματος, επίσης, ορίζεται ότι: « 1. Για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης και την προστασία του γενικού συμφέροντος το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη Χώρα, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την οικονομική ανάπτυξη όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας...2. Η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται σε βάρος της ελευθερίας και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας ή προς βλάβη της εθνικής οικονομίας.»

7. Εξάλλου, στις διατάξεις του άρθρου 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1177/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010 (για τα δικαιώματα των επιβατών στις θαλάσσιες και εσωτερικές πλωτές μεταφορές) προβλέπεται η υποχρέωση των μεταφορέων προς κράτηση και έκδοση εισιτηρίου ατόμων με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα, η οποία πρέπει να πραγματοποιείται χωρίς επιπλέον κόστος υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για όλους τους άλλους επιβάτες. Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα συνοδείας των παραπάνω ατόμων, από αναγνωρισμένο-πιστοποιημένο σκύλο συνοδείας, ο οποίος ταξιδεύει στον ίδιο χώρο με τα εν λόγω άτομα, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι ισχύοντες εθνικοί κανόνες για τη μεταφορά αναγνωρισμένων σκύλων συνοδείας σε επιβατηγά πλοία.

8. Στις προνοιακές δε ρυθμίσεις του άρθρου 16 παρ. 7 του ν. 3868 /2010 (ΦΕΚ Α' 129) «Αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης» προβλέπεται ότι κάθε τυφλός ή άτομο με αναπηρία δικαιούται να συνοδεύεται από σκύλο βοήθειας κατά την επίσκεψή του σε δημόσιες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες, την πρόσβαση και παραμονή του σε δημόσιους χώρους ή χώρους συνάθροισης κοινού και τη χρησιμοποίηση των μέσων μαζικής μεταφοράς και ως σκύλος βοήθειας ορίζεται ο εκπαιδευμένος σκύλος οδηγός τυφλού και ο σκύλος βοηθός ατόμων με αναπηρίες.



9. Τέλος, στην υπ' αριθμ.3327.1/51/09/10-7-2009 προκήρυξη για την εξυπηρέτηση της δρομολογιακής γραμμής «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ-ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ» και επιστροφή καθώς και στην από 9-8-2011 σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας για την εξυπηρέτηση της ως άνω γραμμής, μεταξύ των υποχρεώσεων του αναδόχου περιλαμβάνεται η τήρηση των εκάστοτε ισχυουσών αποφάσεων καθορισμού ναύλων και εκπτώσεων, καθώς και των εκάστοτε ισχυουσών αποφάσεων περί επιβολής υποχρεώσεων Δημόσιας Υπηρεσίας, υπό τη μορφή εκπτώσεων επί του ισχύοντα ναύλου μεταφοράς επιβατών, οχημάτων ή εμπορευμάτων. Ο εν λόγω διαγωνισμός διέπεται από το ν.2362/1995 (περί δημοσίου λογιστικού) και συμπληρωματικώς από το π.δ.118/2007 (ΚΠΔ).

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΡΥΘΜΙΖΟΥΝ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

10. Στις διατάξεις του άρθρου 10 (μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς), του ν.4039/2012 (ΦΕΚ Α' 15/02/02/2012) «Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό», όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 46 παρ.7^ο του ν.4235/2014 (ΦΕΚ Α 32/11.2.2014), ορίζονται τα κάτωθι:

« 1. Η μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού (Ε.Κ.) 998/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 «για τους υγειονομικούς όρους που εφαρμόζονται στις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς και για την τροποποίηση της Οδηγίας 92/65/ΕΟΚ του Συμβουλίου», του Κανονισμού (Ε.Ε.) 388/2010 της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2010, του Κανονισμού (Ε.Κ.) 1/2005 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2004 «για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά», καθώς και από τις διατάξεις του π.δ. 184/1996 (Α' 137).

2. Με την επιφύλαξη ευνοϊκότερων ρυθμίσεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας ή Κανονισμών των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς επιτρέπεται η μεταφορά μικρών ζώων συντροφιάς σε όλα τα οδικά, σιδηροδρομικά και σταθερής τροχιάς μέσα μαζικής μεταφοράς, καθώς και στα ταξί και στα επιβατηγά πλοία, εφόσον τα ζώα είναι τοποθετημένα σε ασφαλές κλουβί μεταφοράς και συνοδεύονται από τον ιδιοκτήτη ή τον κάτοχο τους. Οι σκύλοι βοήθειας, εφόσον φέρουν λουρί χειρισμού, μπορούν να

μεταφέρονται στα μέσα μεταφοράς, χωρίς κλουβί μεταφοράς και χωρίς φίμωτρο, ανεξάρτητα από το μέγεθος τους.

3. Τα επιβατηγά πλοία υποχρεωτικά διαθέτουν καθαρά κλουβιά, προστατευόμενα από αντίξοες καιρικές συνθήκες, για τη μεταφορά μεγάλων ζώων συντροφιάς. 4....».

11. Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ως άνω νόμου, ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο, που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και μικρό ζώο συντροφιάς είναι εκείνο, το βάρος του οποίου δεν υπερβαίνει τα δέκα (10) κιλά.

12. Στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 388/2010 της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2010, για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 998/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ορίζεται ο μέγιστος αριθμός ζώων συντροφιάς ορισμένων ειδών που μπορούν να υπόκεινται σε μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις.

13. Στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2005 του Συμβουλίου, της 22 Δεκεμβρίου 2004, για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες προβλέπονται μέτρα για τη βελτίωση της προστασίας και των συνθηκών διαβίωσης των ζώων, ώστε να εξασφαλίζονται η καλή διαβίωση και η υγεία των ζώων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς (που έχει σχέση με οικονομική δραστηριότητα) και μετά από αυτήν.

14. Στις διατάξεις του άρθρου 12 (Μεταφορά κατοικίδιων ζώων) του π.δ. 44/2011 Κανονισμός ενδιαίτησεως και καθορισμού αριθμού επιβατών των επιβατηγών πλοίων (ΦΕΚ Α' 110/13.05.2011), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 36 παρ. 1 εδ. (β) και (γ) και παρ. 2 του ν.δ. 187/1973 "Περί Κωδικός Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου" (ΦΕΚ 261 Α'), προβλέπονται τα εξής:

« 1. Τα επιβατηγά πλοία που δραστηριοποιούνται για την κάλυψη συγκοινωνιακών αναγκών και εκτελούν πλόες των ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ I, II, III και IV, διαθέτουν ειδικά διαμορφωμένους χώρους απομονωμένους από τους χώρους ενδιαίτησης επιβατών, για την παραμονή κατοικίδιων ζώων που φέρουν κατά το ταξίδι οι επιβάτες. Οι χώροι αυτοί μπορούν να εξυπηρετούν αριθμό κατοικίδιων ζώων που προκύπτει από το συνολικό αριθμό επιβατών που μεταφέρεται με το πλοίο δια 200.

2. Τα μεταφερόμενα με τα πλοία της παραπάνω παραγράφου κατοικίδια ζώα παραμένουν υποχρεωτικά καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού στους ειδικά

διαμορφωμένους αυτούς χώρους. Από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται τα ειδικά εκπαιδευμένα ζώα, κυρίως σκυλιά, που βοηθούν τυφλούς τα οποία μπορούν να συνοδεύουν τον κύριο τους στους χώρους ενδιαίτησης επιβατών εφόσον διαθέτουν σχετικά πιστοποιητικά.

3. Μικρόσωμα κατοικίδια ζώα που συνήθως συμβιών με τον άνθρωπο (κυρίως γάτες, μικρόσωμα σκυλιά) επιτρέπεται κατ' εξαίρεση να συνοδεύουν τους ιδιοκτήτες τους στους θαλαμίσκους επιβατών, εφόσον μεταφέρονται με ειδικά καλάθια ή κλωβούς ή φέρουν φίμωτρο και είναι εμβολιασμένα με τα κατάλληλα εμβόλια όπως αποδεικνύεται από ανάλογα πιστοποιητικά που φέρουν μαζί οι ιδιοκτήτες τους. Στις περιπτώσεις αυτές τα ζώα παραμένουν σε ειδικά διαμορφωμένους θαλαμίσκους επιβατών, καθ' όλη την διάρκεια του ταξιδιού και δεν επιτρέπεται να μεταφέρονται από τους συνοδούς τους σε κοινόχρηστους χώρους του πλοίου.

4. Λοιπά επιβατηγά πλοία, που δραστηριοποιούνται για την κάλυψη συγκοινωνιακών αναγκών, καθώς και πλοία που εκτελούν περιηγητικούς πλόες, δεν υποχρεούνται να διαθέτουν ειδικά διαμορφωμένους χώρους για κατοικίδια ζώα. Η μεταφορά στα πλοία αυτά κατοικίδιων ζώων επιτρέπεται σε ειδικά καλάθια ή κλωβούς ενώ τα μεγαλύτερα κατοικίδια ζώα φέρουν φίμωτρο και είναι εμβολιασμένα με τα κατάλληλα εμβόλια όπως αποδεικνύεται από ανάλογα πιστοποιητικά που φέρουν μαζί τους οι ιδιοκτήτες τους.»

15. Στη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 4 του ν. 3709/2008 (ΦΕΚ Α' 213/14.10.2008), «Δικαιώματα - Υποχρεώσεις επιβατών και μεταφορέων στις επιβατικές τακτικές θαλάσσιες μεταφορές και άλλες διατάξεις» προβλέπεται η υποχρέωση του μεταφορέα να λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο τήρησης των όρων ασφαλείας και υγιεινής των επιβατών του πλοίου και στην παρ.4 του άρθρου 4 (που προστέθηκε με το άρθρο 35 παρ. 5 του ν.4150/2013), ότι οι επιβάτες με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα, με την επιφύλαξη των υφιστάμενων συνθηκών πρόσβασης, δικαιούνται την παροχή δωρεάν συνδρομής, όπως ορίζεται στα παραρτήματα II και III του Κανονισμού (ΕΕ) 1177/2010, σε λιμένες, συμπεριλαμβανομένης της επιβίβασης και της αποβίβασης, και επί πλοίου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 10 και υπό τους όρους παροχής συνδρομής που ορίζουν τα άρθρα 11 και 12 του Κανονισμού αυτού.

III. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Κατά τη συζήτηση μεταξύ των μελών του Δ' Τμήματος, διατυπώθηκαν δυο γνώμες.

Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, Στέφανο Δέτση, Αικατερίνη Γρηγορίου, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλα, Ευστράτιο Συνοϊκή και Παναγιώτη Παππά, από την ερμηνεία των ως άνω διατάξεων συνάγονται τα εξής:

16. Οι θαλάσσιες μεταφορές στο εσωτερικό των κρατών μελών διέπονται από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών. Κατ' εξαίρεση, για την εξυπηρέτηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος και υπό τις προϋποθέσεις, που σαφώς διαγράφονται στο ενωσιακό και στο εθνικό δίκαιο, επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας με πλοιοκτήτη, καθώς και η επιβολή υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας σε ναυτιλιακή εταιρεία, που συμμετέχει σε τακτικές γραμμές. Οι υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, που επιτρεπώς επιβάλλονται για την εξυπηρέτηση λόγων δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, και όρους που αφορούν το ναύλο.

17. Η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιων ενδομεταφορών τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους. Στο πλαίσιο της εποπτείας αυτής, οι αρμόδιες υπηρεσίες εξετάζουν τις δηλώσεις που υποβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι πλοιοκτήτες για τη δρομολόγηση πλοίων σε ορισμένη ή ορισμένες γραμμές της επιλογής τους για την επόμενη δρομολογιακή περίοδο (τακτική δρομολόγηση, από 1^η Νοεμβρίου έως 30^η Οκτωβρίου του επομένου έτους), τις δημοσιοποιούν κατά τις προβλέψεις του νόμου και, τέλος, ο Υπουργός ανακοινώνει στις αρμόδιες Λιμενικές Αρχές και στους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων τις δηλώσεις δρομολόγησης πλοίων μαζί με τα δηλωθέντα προγράμματα εκτέλεσης δρομολογίων.

18. Αν δεν υποβληθούν δηλώσεις για τακτική δρομολόγηση πλοίου ή οι δηλώσεις που έχουν υποβληθεί δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών ή δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της συνέχειας και τακτικότητας του δικτύου ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών και της πλήρους εξυπηρέτησης του μεταφορικού έργου, ο Υπουργός μπορεί να συνάψει σύμβαση ή συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας διάρκειας ενός έως πέντε ετών για την αποκλειστική εξυπηρέτηση συγκεκριμένης γραμμής ή γραμμών μετά

από έκδοση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας και αναρτάται στην οικεία ιστοσελίδα του Υπουργείου.

19. Σε περίπτωση, κατά την οποία, η ανωτέρω διαδικασία αποβεί άγονη και οι ανάγκες της δρομολογιακής γραμμής ή γραμμών που αφορά η πρόσκληση δεν καλύπτονται, προκηρύσσεται, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (Σ.Α.Σ.), μειοδοτικός διαγωνισμός για τη σύναψη σύμβασης ή συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας διάρκειας έως δώδεκα (12) έτη, έναντι μισθώματος, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου όγδοου του ν.2932/1991 . Στην περίπτωση αυτή δεν ισχύει η απελευθέρωση των τιμών των ναύλων που έχει εισαχθεί με την 3323.1/02/08/21-3-2008 υπουργική απόφαση, αλλά ισχύουν οι ανώτατες τιμές καθαρών ναύλων οικονομικής ή ενιαίας θέσης, επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων, που καθορίζονται με το κρατικό ναυολόγιο.

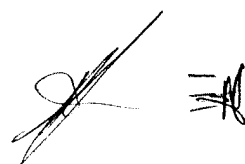
20. Όπως γίνεται δεκτό, η διακήρυξη, τους όρους της οποίας είναι κατ' αρχήν ελεύθερη να διαμορφώνει η Διοίκηση, αποτελεί κανονιστική πράξη, από την οποία διέπεται ο διαγωνισμός και η οποία δεσμεύει τόσο την αρμόδια δημόσια αρχή, όσο και τους διαγωνιζόμενους, η δε παράβαση ουσιωδών διατάξεών της οδηγεί σε ακυρότητα της αποφάσεως, με την οποία εγκρίνεται το αποτέλεσμα του διαγωνισμού (βλ. Σ.τ.Ε. 2772/1986, 2992/1983, 3760/1992). Ενόψει δε της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και των συναφών προς αυτήν αρχών της διαφάνειας και της αντικειμενικότητας της διαδικασίας που διέπουν τους διαγωνισμούς (άρθρο 2 παρ.1 και 3 παρ.3 π.δ.118/2007), επιβάλλεται να προσδιορίζονται με σαφήνεια στην διακήρυξη ή στις διατάξεις, στις οποίες αυτή παραπέμπει, οι όροι συμμετοχής στο διαγωνισμό, ώστε κάθε ενδιαφερόμενος να διαθέτει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, προκειμένου να αποφασίσει περί της συμμετοχής του στο διαγωνισμό και της διαμόρφωσης της προσφοράς του, σε περίπτωση δε συμμετοχής του να έχει τις αυτές ακριβώς με τους λοιπούς διαγωνιζομένους ευκαιρίες τόσο κατά το στάδιο προετοιμασίας της προσφοράς του όσο και κατά το στάδιο αξιολόγησής της (βλ. ΣΤΕ 3744/2014, 3497/2006).

21. Ειδικώς, στην προκήρυξη του διαγωνισμού για την κατάρτιση σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, κατ' άρθρο όγδοο του ν. 2932/2001, ο νόμος ορίζει (παρ. 3 του άρθρου αυτού, στην οποία παραπέμπει η παράγραφος 6 και παράγραφος 7) το ελάχιστο περιεχόμενό της, στο οποίο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, *«...τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις,.. οι περιπτώσεις μεταβολής των όρων της σύμβασης...»*, *«...το ειδικό νομικό πλαίσιο υλοποίησής της.. και τα αφορώντα το ναύλο»*. Οι όροι της προκήρυξης αποτελούν, κατά το νόμο, και όρους της σύμβασης.

22. Η σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας συνάπτεται με την ανακοίνωση της κατακύρωσης στον πλοιοκτήτη και τελεί υπό την αίρεση της θετικής περάτωσης του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας αυτής από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

23. Στην προκειμένη περίπτωση με την υπ' αριθμ.3327.1/51/09/10-7-2009 προκήρυξη διενεργήθηκε μειοδοτικός διαγωνισμός για την εξυπηρέτηση, μεταξύ άλλων και της δρομολογιακής γραμμής ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ-ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου όγδοου του ν.2932/1991, δηλαδή έναντι μισθώματος, για τη σύναψη σύμβασης δημόσιας υπηρεσίας δωδεκαετούς διάρκειας. Η ναυτική εταιρεία Α.Ε. συνήψε με το Υπουργείο Ναυτιλίας την από 9-8-2011 σύμβαση προς εξυπηρέτηση της ανωτέρω δρομολογιακής γραμμής, με την εκτέλεση τεσσάρων (04) επιδοτούμενων δρομολογίων, κατά την εκτέλεση των οποίων τιμολογεί τις υπηρεσίες της βάσει του κρατικού ναυολογίου, και την υποχρέωση εκτέλεσης δύο (02) επιπλέον ελεύθερων δρομολογίων την εβδομάδα καθ' όλη τη διάρκεια της δρομολογιακής περιόδου, εκτός διαστήματος εννέα (09) εβδομάδων, για το οποίο υφίσταται η υποχρέωση εκτέλεσης από την ανάδοχο εταιρεία έξι (06) ελεύθερων δρομολογίων την εβδομάδα.

24. Συνεπώς, η εκτέλεση της ανωτέρω σύμβασης, που έχει συναφθεί κατ' εξαίρεση της αρχής της ελευθερίας κυκλοφορίας των υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές, μετά από μειοδοτικό διαγωνισμό και τον προβλεπόμενο προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, δεν μπορεί να αποστεί από τους όρους της προκήρυξης και της σύμβασης, ούτε από το ειδικό νομικό καθεστώς που τη διέπει. Στο ειδικό αυτό καθεστώς εντάσσεται και το κρατικό ναυολόγιο, στο οποίο προβλέπονται ναύλοι – κόμιστρα μόνο για επιβάτες, οχήματα και εμπορεύματα και δεν προβλέπεται ναύλος – κόμιστρο για τη μεταφορά των



ζώων συντροφιάς. Ως εκ τούτου, ο ανάδοχος πλοιοκτήτης δεν νομιμοποιείται να αξιώνει ναύλο για τη μεταφορά των ζώων συντροφιάς.

25. Περαιτέρω, και εφόσον η διενέργεια «ελεύθερων» δρομολογίων έχει ανατεθεί στο πλαίσιο σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας δωδεκαετούς διάρκειας που έχει συναφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου όγδοου του ν.2932/1991, δεν πρόκειται για τακτική, ελεύθερη δρομολόγηση κατά την έννοια του άρθρου τέταρτου του ίδιου νόμου και, συνεπώς, η εκτέλεση και των δρομολογίων αυτών διέπεται αποκλειστικά από τους όρους της σύμβασης και, εφόσον, ούτε για τα δρομολόγια αυτά προβλέπεται κάτι διαφορετικό, ο ανάδοχος πλοιοκτήτης, ομοίως, δεν νομιμοποιείται να αξιώνει ναύλο για ζώα συντροφιάς.

IV. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από την Πρόεδρο του Τμήματος Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρο ΝΣΚ και το Νομικό Σύμβουλο του Κράτους Γεώργιο Κανελλόπουλο, στην οποία προσχώρησε και η εισηγήτρια (γνώμη άνευ ψήφου), από την ερμηνεία των ως άνω διατάξεων συνάγονται τα ακόλουθα:

26. Οι προεκτεθείσες ενωσιακές και εθνικές διατάξεις για τις θαλάσσιες ενδομεταφορές στο εσωτερικό των κρατών μελών, αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση της γενικής αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, από τους πλοιοκτήτες της Κοινότητας, των οποίων τα σκάφη είναι νηολογημένα σε κράτος μέλος και φέρουν τη σημαία του, υπό τον όρο ότι τα σκάφη αυτά πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να εκτελούν ενδομεταφορές στο εν λόγω κράτος μέλος έναντι ελευθέρως καθοριζόμενου ναύλου ή εισιτηρίου και υπό συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, η τήρηση των κανόνων του οποίου ελέγχεται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού (άρθρο 17 παρ.1 ν.3260/2004 ΦΕΚ Α' 151).

27. Εξαίρεση της ανωτέρω αρχής αποτελεί η δυνατότητα επιβολής στους πλοιοκτήτες, που ενδιαφέρονται για τη δρομολόγηση πλοίου, υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, για την εξυπηρέτηση λόγων δημοσίου συμφέροντος, όπως είναι η τακτική και συνεχής εκτέλεση δρομολογίων, έναντι μισθώματος κλπ., βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, εκ των προτέρων γνωστών στους πλοιοκτήτες, χωρίς διακρίσεις μεταξύ τους και στο αναγκαίο μέτρο (βλ. απόφαση του Δ.Ε.Ε. της 17-3-2011 στις υποθέσεις C-128/10 και C-


129/2010 σκ.43-52, ΣΤΕ 3303/2013, 3304/2013, 3035/2013, 3302/2013, βλ. και ΑΠ 580/1983). Εξάλλου, προκειμένου να δικαιολογείται εθνική κανονιστική ρύθμιση περιοριστικού χαρακτήρα, αυτή πρέπει να είναι πρόσφορη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μην υπερβαίνει το αναγκαίο, για την επίτευξη του σκοπού αυτού, μέτρο (βλ. απόφαση ΔΕΕ C-323/03 σκ 43-45, C-205/99 σκ.20,25 και C-288/02 , σκ.29, 32).

28. Συνεπώς, η αρχή της ελευθερίας στην παροχή των θαλασσιών ενδομεταφορών, που κατοχυρώνεται στον Κανονισμό (ΕΟΚ) 3577/92 κατ'εφαρμογή της θεμελιώδους διάταξης του άρθρου 58 παρ.1 της ΣΛΕΕ, για την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών, μπορεί να περιοριστεί μόνο σε περιπτώσεις που επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος δικαιολογούν ρυθμίσεις, εφαρμοζόμενες επί παντός προσώπου ή επιχειρήσεως που ασκεί δραστηριότητα εντός του κράτους μέλους υποδοχής, όπως οι προαναφερθείσες.

Ενόψει της ανωτέρω αρχής επέκταση της εξαίρεσης δεν είναι επιτρεπτή.

29. Στο πλαίσιο αυτό, η επιβολή κρατικού ναυτολογίου για την τιμολόγηση των επί μέρους παρεχόμενων υπηρεσιών μπορεί, αλλά δεν απαιτείται να περιλαμβάνεται μεταξύ των γενικών όρων της απόφασης του αρμόδιου οργάνου της Διοίκησης, με την οποία επιβάλλονται, για την εξυπηρέτηση λόγων δημοσίου συμφέροντος, υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας στους πλοιοκτήτες, που ενδιαφέρονται για τη δρομολόγηση πλοίου σε ορισμένη γραμμή. Επομένως, η παράλειψη επιβολής ανώτατης επιτρεπόμενης τιμής ναύλου (κομίστρου) στην κατηγορία της παρεχόμενης υπηρεσίας μεταφοράς ζώων συντροφιάς, συνεπάγεται την παραμονή της εν λόγω παρεχόμενης υπηρεσίας στο καθεστώς της αρχήθεν ελεύθερης, βάσει των πιο πάνω ενωσιακών διατάξεων, τιμολόγησής της και όχι τη μεταβίβασή της σε καθεστώς απαγόρευσης της τιμολόγησης της εν λόγω υπηρεσίας, ευθέως αντίθετο με την παραπάνω αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στις θαλάσσιων ενδομεταφορών.

30. Σε εθνικό επίπεδο η ελευθερία της παροχής των θαλάσσιων ενδομεταφορών και η προστασία αυτής βρίσκεται έρεισμα στο άρθρο 5 παρ.1 και 106 παρ.1 του Συντάγματος (βλ. ΣΤΕ 3303/2013 και 3304/2013), με τις διατάξεις των οποίων προστατεύεται η επιχειρηματική ελευθερία και δραστηριότητα, ενώ με την παρ.2 του άρθρου 106



τίθενται όρια τόσο στην ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία, όσο και στον κρατικό παρεμβατισμό, υπό την έννοια της θεσμικής εγγύησης της ελεύθερης ιδιωτικής οικονομικής πρωτοβουλίας.

31. Περαιτέρω, στη θεωρία των ατομικών δικαιωμάτων γίνεται δεκτό ότι ισχύει πλήρης κατοχύρωση της ελεύθερης άσκησης τους, εκτός εάν υπάρχει ρητός περιορισμός τους από το νόμο (ό,τι δεν απαγορεύεται επιτρέπεται). Ακόμα δε και στην περίπτωση θεσπιζόμενου περιορισμού, συνήθως κατ'εφαρμογή συνταγματικής επιφύλαξης, εφαρμόζεται το αυστηρό κριτήριο της αρχής της αναλογικότητας, που προκύπτει από τη σχέση μεταξύ θεμελιώδους δικαιώματος και θεσπιζόμενου περιορισμού, που είναι σχέση κανόνα-εξαιρέσης και υπακούει στον βασικό κανόνα *in dubio pro libertate*.

32. Συνεπώς, δεν επιτρέπεται να επιβάλλονται από το νόμο ή την κανονιστικώς δρώσα διοίκηση περιορισμοί στην άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων (και συναφώς και της οικονομικής ελευθερίας), παρά μόνο για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ενώ τυχόν επιβολή τους ελέγχεται υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, που συνεπάγεται τα λιγότερο δυνατά βάρη για το πρόσωπο που ασκεί το δικαίωμα της οικονομικής του ελευθερίας.

33. Με την υπ' αριθμ.3323.1/02/08/21-3-2008 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, που προαναφέρθηκε, απελευθερώθηκε η τιμολόγηση, που αφορά σε όλες τις θέσεις επιβατών και σε όλες τις κατηγορίες οχημάτων, υπό τις προϋποθέσεις, που επίσης, προαναφέρθηκαν, εκτός ,όμως, αυτών που αφορούν δρομολόγια έναντι μισθώματος ή αποκλειστικής εξυπηρέτησης με συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο όγδοο του άνω ν.2932/2001, για τα οποία εξακολουθούν να ισχύουν η κ.υ.α. 3323.1/01/05/26-5-2005 (Β'718), η 3323.1/01/08/19-3-2008 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και νησιωτικής Πολιτικής (Β'509) και η 3323.1/02/15/03-4-2015 (Β'730) απόφαση του ίδιου Υπουργού, οι οποίες όμως ασχολούνται αποκλειστικά με τον καθορισμό των ανώτατων επιτρεπόμενων τιμών καθαρών ναύλων επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων, πλην ταχυδρομικών αποστολών. Ουδόλως, όμως, καθορίζουν περιορισμούς σε επιβολή κομίστρων για μεταφορά ζώων συντροφιάς, αλλά ούτε και απαγορεύουν στους πλοιοκτήτες την επιβολή τέτοιου κομίστρου. Το ίδιο δε συμβαίνει

και απορρέει από όλο το, ως άνω, πλέγμα των διατάξεων, που διέπουν την παροχή υπηρεσιών θαλασσιών ενδομεταφορών, αλλά και τη μεταφορά των ζώων συντροφιάς, όπου δεν ρυθμίζεται το ζήτημα της καταβολής (ούτε και της απαλλαγής) κομίστρου για την μεταφορά τους. Με τις, ομοίως, προαναφερθείσες διατάξεις κοινοτικού και ενωσιακού δικαίου ρυθμίζονται μόνο οι όροι και οι συνθήκες υγιεινής που πρέπει να τηρούνται κατ' αυτήν.

34. Η απαγόρευση επομένως, επιβολής κομίστρου για τη μεταφορά ζώων συντροφιάς, θα αποτελούσε ανεπίτρεπτο περιορισμό της ελευθερίας παροχής θαλάσσιων ενδομεταφορών, εφόσον η Διοίκηση δεν θα επικαλείτο και δεν θα αποδείκνυε δημόσιο συμφέρον προς τούτο.

35. Κατά συνέπεια, εφόσον η απαγόρευση επιβολής κομίστρου για τη μεταφορά ζώων συντροφιάς δεν καθιερώνεται σε διάταξη νόμου, επιβαλλόμενη μάλιστα από λόγους δημοσίου συμφέροντος, είναι δυνατή η επιβολή του σχετικού κομίστρου, εφ' όσον, βεβαίως, τηρούνται οι, προβλεπόμενες από την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, συνθήκες ασφαλούς και προστατευμένης μεταφοράς τους, προς αντιστάθμιση των σχετικών δαπανών, υπό την προϋπόθεση ότι έχει τηρηθεί η αρχή της αναλογικότητας.

36. Ειδικότερα, όσον αφορά τους όρους της υπ' αριθμ.3327.1/51/09/10-7-2009 προκήρυξης σημειώνονται τα εξής: Με την προαναφερθείσα προκήρυξη, διενεργήθηκε μειοδοτικός διαγωνισμός για την εξυπηρέτηση, μεταξύ άλλων και της δρομολογιακής γραμμής ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ-ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ. Η ναυτική εταιρεία Α.Ε. συνήψε με το Υπουργείο Ναυτιλίας την από 9-8-2011 πολυετή σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας προς εξυπηρέτηση της δρομολογιακής γραμμής ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ - ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ και επιστροφή, με την εκτέλεση τεσσάρων (04) επιδοτούμενων δρομολογίων, κατά την εκτέλεση των οποίων τιμολογεί τις υπηρεσίες της βάσει του κρατικού ναυτολογίου και την υποχρέωση εκτέλεσης δύο (02) επιπλέον ελεύθερων δρομολογίων την εβδομάδα καθ' όλη τη διάρκεια της δρομολογιακής περιόδου, εκτός διαστήματος εννέα (09) εβδομάδων, για το οποίο υφίσταται η υποχρέωση εκτέλεσης από την ανάδοχο εταιρεία έξι (06) ελεύθερων δρομολογίων την εβδομάδα, κατά την εκτέλεση των οποίων τιμολογεί ελεύθερα τις παρεχόμενες υπηρεσίες της. Στην οικεία προκήρυξη προβλέπεται η υποχρέωση του μειοδότη να

τηρεί τους κρατικούς τιμολογιακούς περιορισμούς, υπό τη μορφή ανωτάτων τιμών οικονομικής θέσης μόνο επιβατών και οχημάτων κατά την εκτέλεση των επιδοτούμενων δρομολογίων και εκπτώσεων επί του ισχύοντα ναύλου ορισμένων κατηγοριών επιβατών, οχημάτων κλπ. κατά την εκτέλεση παντός δρομολογίου. Δηλαδή, με τον ανωτέρω όρο της προκήρυξης και της σύμβασης, και όλους τους υπόλοιπους, ορίζονται οι υποχρεώσεις της ναυτικής εταιρείας έναντι του Δημοσίου, όπου δεν περιλαμβάνεται και η απαγόρευση κομίστρου για τη μεταφορά ζώων συντροφιάς.

37. Τόσο από τις εξουσιοδοτικές ως άνω διατάξεις της προκήρυξης όσο και από τους όρους της ίδιας, αλλά και της καταρτισθείσας σύμβασης ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, είναι εμφανής ο σκοπός στον οποίο απέβλεψε το Ελληνικό Δημόσιο, δια του αρμόδιου Υπουργού του, που υπέγραψε τη σύμβαση. Ο σκοπός αυτός είναι η εξασφάλιση της τακτικής εξυπηρέτησης της εν λόγω δρομολογιακής γραμμής, με υποχρεωτικά δρομολόγια, με την εκτέλεση τεσσάρων (4) επιδοτούμενων δρομολογίων και δύο (2) επιπλέον ελεύθερων την εβδομάδα, αντί μισθώματος 6.141 ευρώ ανά δρομολόγιο, υπό συγκεκριμένους όρους.

Τη Διοίκηση δεν την ενδιέφερε τίποτα περαιτέρω, από τους όρους που συμφωνήθηκαν ότι πρέπει να τηρούνται και ούτε έθεσε άλλου είδους περιορισμούς στα ναύλα, εκτός από αυτούς που ισχύουν εκ του νόμου για επιβάτες, οχήματα και εμπορεύματα. Δεν έθεσε όρους περί δωρεάν μεταφοράς ζώων συντροφιάς, αν δε έθετε τέτοιους όρους, έπρεπε να προβλέπονται στην οικεία νομοθεσία και να δικαιολογούνται εκ λόγων δημοσίου συμφέροντος.

38. Η μη πρόβλεψη, συνεπώς, σχετικού εισιτηρίου για τα ζώα συντροφιάς είναι προφανές ότι δεν αποτελεί παράλειψη της Διοίκησης κατά τη διατύπωση των όρων της ως άνω προκήρυξης, αφού το σχετικό δικαίωμα της ελεύθερης τιμολόγησης βρίσκεται έρρισμα σε διατάξεις του πρωτογενούς και παράγωγου ενωσιακού δικαίου, καθώς και σε εθνικές συνταγματικές και λοιπές (ν.2932/2001) διατάξεις, ούτε άλλωστε αποτελεί ανεπίτρεπτη τροποποίηση των όρων της, κατ'άρθρο 24 του π.δ.118/2007, αφού το σχετικό ζήτημα ουδόλως ρυθμιζόταν από αυτήν. Αντιθέτως, βάσει των αρχών της καλόπιστης ερμηνείας των συμβάσεων και εκπλήρωσης της παροχής δεν επιτρέπεται

μεταβολή των όρων στους οποίους τα μέρη στήριξαν τη σύναψη της αμφοτεροβαρούς σύμβασης.

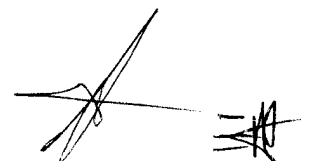
39. Περαιτέρω, η μη ύπαρξη όρου της προκήρυξης, περί δυνατότητας του αναδόχου να εισπράττει ναύλο (κόμιστρο) για τη μεταφορά των ζώων συντροφιάς, δεν μπορούσε να επηρεάσει την ελεύθερη πρόσβαση των υποψηφίων και τον υγιή ανταγωνισμό, αφού ο όρος αυτός δεν αφορά στο δικαίωμα συμμετοχής ή μη, ή στα κριτήρια ανάθεσης, ήταν εκ των προτέρων γνωστός στο σύνολο των διαγωνιζομένων κατά την υποβολή της προσφοράς τους (πρβλ.409/2012 ΕΣ-ΜΕΙΖ.) και εφαρμόστηκε για όλους τους ενδιαφερομένους αδιακρίτως.

40. Επειδή, κατά συνέπεια, στην ισχύουσα νομοθεσία, τη σχετική προκήρυξη και τη συναφθείσα σύμβαση δεν υφίσταται περιορισμός σχετικά με την επιβολή κομίστρου για την μεταφορά ζώων συντροφιάς, είναι δυνατή η επιβολή αυτού, τόσο κατά την εκτέλεση των ελεύθερων δρομολογίων, όσο και κατά την εκτέλεση των επιδοτούμενων, κατ'εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές, εφ'όσον είναι εύλογο και τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, εν σχέσει με τις δαπάνες που απαιτούνται για τη νόμιμη μεταφορά των ζώων συντροφιάς.

41. Τέλος, ενόψει της ιδιαίτερης κρατικής μέριμνας και φροντίδας για τη διευκόλυνση, κατά τη μεταφορά, ατόμων με αναπηρία ή μειωμένης κινητικότητας, κατά τα ως άνω, επισημαίνεται ότι δεν επιτρέπεται εκ του ενωσιακού δικαίου, του ισχύοντος Συντάγματος και της λοιπής εθνικής νομοθεσίας, η επιβολή κομίστρων σε σκύλους βοήθειας, μέτρο που εντάσσεται στην υποχρέωση δωρεάν παροχής συνδρομής προς αυτούς, στα μέσα μαζικής μεταφοράς.

42. Επομένως, κατά την άποψη αυτή, η επιβολή κομίστρου από τη δραστηριοποιούμενη στη γραμμή ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ-ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ ναυτιλιακή εταιρεία, για τη μεταφορά ζώων συντροφιάς με Ε/Γ-Ο/Γ πλοία είναι νόμιμη, τόσο στην περίπτωση που εκτελεί επιδοτούμενα δρομολόγια, δυνάμει της υπ' αριθμ.3328.1.8.17/01/11/9-8-2011 συμβάσεως ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, όσο και στην περίπτωση που εκτελεί ελεύθερα δρομολόγια, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι τηρεί την αρχή της αναλογικότητας ως προς το ύψος του κομίστρου.

V. ΑΠΑΝΤΗΣΗ



Ενόψει των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ως εξής:

Η επιβολή κομίστρου από τη δραστηριοποιούμενη στη γραμμή ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ-ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ ναυτιλιακή εταιρεία Α.Ε., για τη μεταφορά ζώων συντροφιάς με Ε/Γ-Ο/Γ πλοία, δεν είναι νόμιμη, τόσο στην περίπτωση που εκτελεί επιδοτούμενα δρομολόγια, δυνάμει της υπ' αριθμ.3328.1.8.17/01/11/9-8-2011 συμβάσεως ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, όσο και στην περίπτωση που εκτελεί ελεύθερα δρομολόγια.

Θεωρήθηκε

Αθήνα 27-4-2016
Η Πρόεδρος του Τμήματος

Χρυσοφύλλα Α. Αυγερινού
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η εισηγήτρια

Ξανθή Μπασάκου
Πάρεδρος ΝΣΚ